herpy

AGAMER

Leiolepis ocellata

Leiolepis ocellata är en markbunden, dagaktiv agam från norra Thailand som gräver hålor i torr lövfällande skog, gräsmark och på åkrar. Den skiljer sig från *Leiolepis belliana* genom stora, ögonliknande fläckar på ryggen, och honorna har röd haka. Arten kräver ett terrarium med djupt, grävbart substrat, kraftig värme och UVB, och i naturen ligger den i hålan under den svala årstiden.

Familj: Agamidae Engelska: Eyed Butterfly Agama Tidigare namn: *Leiolepis belliana ocellata* Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**35-50 cm** total längd inkl. svans
Vikt	**45-100 g**
Livslängd	**8-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Marklevande och grävande**
Biotop	**Savann och torrskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**120 × 60 × 50 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**26-35 °C**
Värmeplats	**35-37 °C**
Temperatur, natt	**20-25 °C**
Luftfuktighet	**40-70 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Nödvändigt** Fergusonzon 3
Föda	**Insekter och växter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**3-8 ägg**
Inkubation	**55-100 dagar** vid 27-33 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Leiolepis ocellata är en smal, tillplattad agam med lång svans. Kännetecknet är stora, ögonliknande fläckar (ocelli) på ryggen och en ljus mittrand som bara är sammanhängande över bäckenet. Hos *Leiolepis belliana* löper tre obrutna ränder hela vägen längs ryggen. Vuxna honor av *L. ocellata* har röd haka, en könsskillnad som *L. belliana* inte har. Artnamnet kommer av latinets *ocellus*, litet öga, och syftar på fläckarna.

Vuxna hanar mäter 12-16 cm från nos till kloak och väger 45-100 g. Svansens längd är inte uppmätt för arten. Hos släktets andra arter är svansen drygt dubbelt så lång som kroppen, så den totala längden är sannolikt 35-50 cm.

L. ocellata beskrevs 1971 som underart till *L. belliana*. Den räknas nu som egen art eftersom den ser annorlunda ut, har ett annat kromosomtal och är genetiskt skild, även om den i släktträdet ligger inne i *L. belliana*. Kromosomtalet anges till 34 mot 36 hos *L. belliana*, men 36 har också hittats hos båda. Arten förökar sig könsligt.

Djuret är skyggt och flyr ner i hålan vid störning. Det kan lätt förväxlas med *L. belliana*, så det är värt att försäkra sig om att ett djur är rätt bestämt.

Utbredning och livsmiljö

Leiolepis ocellata lever i norra Thailand, i lågländerna mellan bergskedjorna i provinserna Chiang Mai, Lampang, Lamphun, Nan, Phayao och Tak. Typlokalen är Kokariet (Kawkareik) i sydöstra Myanmar nära gränsen till Thailand, och där finns gamla museidjur därifrån. Nyare undersökningar känner bara arten från Thailand, så förekomsten i Myanmar i dag är osäker.

> **Naturlig utbredning:** Thailand och Myanmar (Burma).

LIVSMILJÖ

Arten lever i öppet, torrt lågland mellan bergskedjorna: torr lövfällande skog, gräsmark och odlade åkrar, till exempel kassavafält, omkring 170 m över havet. Djuren är dagaktiva och gräver hålor som de använder som gömställe och för övernattning. Födan är insekter och unga växtskott.

Klimatet har tre årstider. Den svala, torra tiden varar från mitten av oktober till mitten av februari, och januari är kallast med en medeltemperatur omkring 25 °C. Den varma, torra tiden varar från mitten av februari till mitten av maj, och april är varmast med en medeltemperatur omkring 33 °C. Regntiden varar från maj till oktober. Luftfuktigheten växlar från omkring 50 % i mars till över 80 % i oktober.

Från slutet av oktober till januari, omkring fyra månader, ligger djuren i hålorna och är inte aktiva på ytan. Hanarna har stora fettreserver under sensommaren och hösten och lever på dem under den inaktiva tiden.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Leiolepis ocellata*. Terrarium, temperatur, ljus och livslängd bygger därför på den nära släktingen *Leiolepis belliana*, medan luftfuktighet och årsrytm bygger på klimatet i utbredningsområdet.

Ett par behöver ett terrarium på minst 120 × 60 × 50 cm (längd × bredd × höjd). Ett enstaka djur kan klara sig med 90 × 45 × 45 cm. Golvytan är viktigast, men höjden ska rymma ett djupt substrat.

Substratet ska vara minst 20 cm djupt och bestå av en blandning av sand och gödningsfri trädgårdsjord så att hålorna håller. Det nedersta lagret är svagt fuktigt, resten torrt. Lägg platta stenar, kork och rötter så att djuret har solplatser och gömslen, och fäst dem så att de inte kan underminera och välta. Ventilationen ska vara god, och locket ska gå att låsa, eftersom djuren är snabba och skygga.

TEMPERATUR

Solplatsen ska ha en yttemperatur på 35-37 °C. Luften i den varma änden är 30-35 °C, och den svala änden är 26-29 °C. På natten sjunker temperaturen till 20-25 °C.

Djuret ska alltid kunna söka sig bort från värmen, ner i substratet eller in i ett gömställe. Använd halogenspotlights eller keramiska värmeelement med galler framför och en termostat. Mät med digitala termometrar och en infraröd termometer, och kontrollera solplatsen regelbundet. Ett djur som hela tiden söker skydd från värmen har det för varmt, och ett djur som inte solar sig har det för kallt. Medeltemperaturen i utbredningsområdet ligger på 25-33 °C över året, så värdena passar klimatet.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

I utbredningsområdet växlar luftfuktigheten från omkring 50 % under torrtiden till över 80 % under regntiden. I terrariet passar 40-70 %. Substratets yta ska vara torr, medan det nedersta lagret hålls svagt fuktigt så att hålorna inte rasar. Vått substrat ger mögel. Djuret ska ha en skål med färskt vatten, som fylls dagligen.

LJUS OCH UVB

Arten är dagaktiv och solar sig på öppen mark, så den behöver kraftigt ljus och UVB. Använd ett lysrör eller en LED på 6.500 K över hela terrariet och ett T5 HO UVB-rör på 10-12 % över solplatsen. Ferguson-zonen är inte fastställd för släktet; zon 3 passar för en ödla som solar sig på öppen mark. Kontrollera avståndet med en UV-mätare, och byt rören enligt tillverkarens anvisning. Dagslängden i norra Thailand är omkring 11 timmar i december och 13 timmar i juni, och ljuset kan följa den rytmen.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Leiolepis ocellata är allätare och äter insekter och unga växtskott. Ge syrsor, kackerlackor, gräshoppor och mjölmaskar, och erbjud mörkgröna blad som maskros, kålblad och senapsgrönt samt blommor. Frukt ges bara lite, och sallat har nästan inget näringsvärde.

Ungar och vuxna matas varje dag under den aktiva tiden med det djuret äter på omkring 10 minuter. Pudra insekterna med kalk vid varje utfodring och med ett multivitamin med D3 en gång i veckan. Mata väl under sensommaren, då djuren i naturen bygger upp fettreserver.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Djuret är skyggt och snabbt och flyr ner i en håla när något rör sig. Det tål hantering dåligt.

Djuren kan hållas enskilt eller parvis. Två hanar får inte sättas ihop, eftersom de slåss. Ge gott om solplatser och gömslen, och sätt nya djur i karantän.

Under den svala årstiden är djuren inte aktiva i naturen. Om en viloperiod är nödvändig i terrariet är inte dokumenterat. Ett djur som drar sig in i hålan och äter mindre under vinterhalvåret ska inte tvingas äta.

Läs mer: Karantän och hygien

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Vuxna honor har röd haka, det har inte hanarna. Vuxna hanar mäter 12-16 cm från nos till kloak. Ålder och storlek vid könsmognad är inte dokumenterade. Honan ska vara fullvuxen och i god hull före parning, eftersom äggläggningen tar på hennes kalk och krafter.

PARNING

Hanarna har två parningsperioder per år: januari-februari, strax efter den inaktiva tiden, och juni-juli. I mars och april, den varmaste tiden, vilar fortplantningen, och hanarna sparar sperma från den första perioden till den andra. Spermierna bildas medan djuren ligger i hålan under den svala årstiden, så en viloperiod har sannolikt betydelse för aveln; hur den bör hanteras i terrariet är inte dokumenterat. Håll bara ett par tillsammans, så länge det går fredligt.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honornas fortplantning är inte undersökt, och antalet ägg per kull är inte dokumenterat; 3-8 ägg är lånat från *Leiolepis belliana*. Ge honan möjlighet att gräva en håla i djupt, svagt fuktigt substrat i terrariets varma ände. En hona utan lämplig plats kan hålla inne äggen, och det är livsfarligt.

INKUBATION

Inkubationen är inte beskriven för arten. Hos *Leiolepis reevesii* kläcks äggen efter omkring 70 dagar vid 30 °C, efter 55 dagar vid 33 °C och först efter omkring 100 dagar vid 27 °C, och temperaturen bestämmer inte könet. 30 °C är därför en bra utgångspunkt. Gräv försiktigt upp äggen utan att vända dem, och lägg dem i fuktad vermikulit i en sluten box i en kläckmaskin med termostat.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna flyttas till ett eget terrarium med djupt substrat och många gömslen. Mata dem dagligen med små insekter och fint skuren grönsak, pudra med kalk och ge UVB. Ungar växer snabbt, och för lite kalk och UVB ger benskörhet.

Hälsa och vanliga misstag

Sjukdomar är inte beskrivna för arten. De typiska problemen hos släktet beror på fel i uppställningen:

- Benskörhet (metabolisk skelettsjukdom) vid för lite UVB och kalk.
- Avmagring under den svala årstiden. Ett djur som vilar i hålan ska ha tagit med sig fettreserver från sensommaren; väg det regelbundet, och avbryt vilan om det går märkbart ner i vikt.

- Äggläggningsproblem hos honor utan djupt, fuktigt grävsubstrat.
- Parasiter och mag-tarmproblem, särskilt hos nyinköpta djur. Låt undersöka ett träckprov.
- Tarmstopp om djuret sväljer stora mängder lös sand.
- Mögel och hudproblem om substratets yta är våt.

Kontakta en veterinär vid slöhet, aptitlöshet under den aktiva tiden eller problem med hudömsningen.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.